

Mgr Bogumił Grzegorz Ciborski

Streszczenie rozprawy doktorskiej
pt. „NIEZALEŻNOŚĆ NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO
W PERSPEKTYWIE UCZESTNICTWA W UNII GOSPODARCZEJ
I WALUTOWEJ”

Przedmiotem niniejszej dysertacji jest przedstawienie istoty, podstaw prawnych i wymiaru funkcjonalnego niezależności Narodowego Banku Polskiego, zważywszy na wymogi, jakie w tym zakresie stawia przed Polską perspektywa pełnego uczestnictwa w Unii Gospodarczej i Walutowej. Spośród mnogości zagadnień i aspektów omawianej problematyki, celem niniejszego opracowania uczyniono próbę udzielania odpowiedzi na pytanie, czym jest niezależność Narodowego Banku Polskiego, co ją warunkuje i charakteryzuje, co stanowi dla niej zagrożenie oraz w czym się przejawia niezależność, a także, czy i jak można by ją wzmocnić. Szczególną uwagę położono na przedstawienie prawnego aspektu niezależności.

Zasadnicza teza badawcza postawiona w pracy zawiera się w twierdzeniu, iż Narodowy Bank Polski ma przewidzianą prawem niezależność. W poszczególnych aspektach funkcjonowania NBP jest ona różnie stopniowalna. Stopień niezależności, podobnie jak pozycja ustrojowa, może ulec modyfikacji, gdyż zasada niezależności NBP nie jest wyrażona wprost (np. w Konstytucji) w przepisach prawa i nie posiada definicji legalnej.

Rozpiętość omawianej problematyki na różne dziedziny prawa tłumaczy zasadnicze założenie metodologiczne stanowiące, iż ramy dla prowadzonych w pracy analiz stanowi szeroko rozumiane prawo administracyjne, finansowe, bankowe i konstytucyjne oraz unormowania oraz instytucje im właściwe, a także w niezbędnym zakresie opracowania naukowe i publikacje z obszaru nauk ekonomicznych. Co do zasady bazę źródłową pracy stanowią akty normatywne będące źródłami powszechnie obowiązującego prawa m.in. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Konstytucja RP ze szczególnym uwzględnieniem art. 227, ustawa o Narodowym Banku Polskim, ustawa Prawo bankowe,

ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym, a także w węższym zakresie szereg innych aktów prawnych, w tym aktów o charakterze wewnętrznym, niemających przymiotu powszechnie obowiązujących. Schemat pracy pozwala w pełni posłużyć się metodami badawczymi uznanymi za podstawowe w nauce prawa. Metodą historyczno-prawną posłużono się zwłaszcza w celu przedstawienia genezy i ewolucji bankowości centralnej na Ziemiach Polski i w Polsce. Metodą dogmatyczno-prawną posłużono się, analizując teksty aktów prawnych właściwe i niezbędne dla omawianej problematyki. Metodą teoretyczno-prawną posłużono się zwłaszcza w celu ustalenia jak stanowione i stosowane w praktyce są przepisy prawa odnoszące się do problematyki pracy. W rozdziale drugim zajęto się samym pojęciem niezależności w ujęciu leksykalnym. W tym celu przeanalizowano, jak definiują hasło „niezależność” słowniki języka polskiego, poczynawszy od słownika S.B. Lindego poprzez słowniki kompilujące polszczyznę z okresu XIX i XX wieku. Podjęto próbę wskazania różnicy między pojęciem niezależności a autonomii.

Dodatkowo schemat i struktura pracy (pięć rozdziałów) ogranicza zakres prowadzonych rozważań do tych obszarów, które wydają się najważniejsze, a zarazem niezbędne do udzielenia odpowiedzi na pytanie o charakter niezależności NBP.

Poszczególne rozdziały pracy kończą wnioski będące rezultatem prowadzonych w nich analiz, a całość pracy podsumowana jest zakończeniem zawierającym syntezę prowadzonych w pracy rozważań.

Praca uwzględnia stan prawny na dzień 1 stycznia 2020 .

